

Doktori (PhD) értekezés tézisei

**Lokális identitás és vidékfejlesztés a székelyföldi
Felcsík kistérségben**

Sárosi-Blága Ágnes

Témavezető: Prof. Dr. Kovách Imre

DEBRECENI EGYETEM

Humán Tudományok Doktori Iskola

Debrecen, 2019

I. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

A disszertáció a vidékfejlesztés és a lokális identitás közötti összefüggéseket elemzi a székelyföldi Felcsík kistérség példáján, amelynek a fő célja a figyelem felhívása a lokális identitásban rejlő fejlesztési lehetőségekre és korlátokra.

A székelyföldi Felcsík kistérségben a 2000-es évek elején, nyolc, erős lokális identitással rendelkező település közreműködésével létrejött egy nagyobb, téralapú entitás, a Felcsík Kistérségi Társulás. Ez a társulás a települések elitjeinek egyeztetése alapján, hivatalos ösztönzés és támogatás nélkül, teljes mértékben alulról szerveződött. Ebben az időszakban Romániában a „kistérségi társulás” fogalom még nem volt ismert.

A kistérségi társulás létrehozása nem csupán adminisztratív, hanem lokális identitásépítési folyamat volt (például névadás, események, elkülönülés más téralapú entitásoktól, narratíva alkotás). A kezdeményező és irányító szereplők a helyi elitek voltak. Fontos kutatási kérdés, hogy az erős lokális identitással rendelkező és lokális keretekhez kapcsolódó elitek tevékenységében milyen eszközökkel és eljárásokkal épül a lokális identitásszerkezet? A kettős, lokális és térségi térben, a mélyen beágyazódott szerepek és státuszok miatt az identitásszerkezet fölépítése értelemszerűen nem lehetett problémamentes. Kutatásom ezért az elitek szerepének vizsgálatára is irányul. A magyarországi elitkutatásokban alkalmazott fogalmi-mintavételi megközelítések összegzését figyelembe véve, dolgozatomban az intézményi, közéleti, politikai és kulturális funkciójuk szempontjából kulcsfontosságú – reputációnak örvendő – szereplőket tekintem elitnek (Csurgó – Megyesi, 2011).

A kutatási téma fontosságát három változás jelzi. (1) A vidéki térségek fölértékelődésének folyamata (új vidékfejlesztési paradigma, Ploeg, és mtsai., 2000; Shucksmith, 2000; Ward, 2002; Murdoch, 2000), amely a vizsgált térségben is érezteti hatását: a helyi szereplők narratíváiban „a vidék is értékes hely”, „lehet és kell vele valamit kezdeni”. Ez Romániában és a Székelyföldön is lényeges változás az 1989 előtti rendszerhez viszonyítva, amikor az urbanizációval szemben a ruralitás teljes mértékben háttérbe szorult. (2) A romániai intézményrendszer átszervezése (a regionális fejlesztési rendszerek kidolgozása) 1996-ban, amely jogi lehetőségeket biztosított a helyi kezdeményezéseknek. Ez az új intézményi környezet kezdeményezésre, cselekvésre ösztönözte a fejlesztések helyi szereplőit.

(3) Az EU előcsatlakozási időszakától a forrásbevonás, illetve a csatlakozásra való felkészülés, amelyben a lokalitásnál nagyobb területi egységek jobb forrásbevonási lehetőségekkel rendelkeztek.

Ezek a okok (amelyekhez még hozzákapcsolható az 1990-es évek második felében a magyarországi kistérségi mozgalom hatása is) vezettek ahhoz, hogy Hargita megyében a lokalitásánál nagyobb szervezeti és identitásstruktúrák kialakítása az 1990-es évek végén, a 2000-es évek elején indult el, és több-kevesebb siker, eredmény után ma is tart.

Az elmúlt évek során a székelyföldi Felcsík kistérségben is egyre inkább a fejlesztési diskurzusok témáivá váltak az integrált vidékfejlesztés elméletalkotói által tárgyalt szempontok, mint például a területalapú fejlesztés, a részvételen alapuló tervezés és az endogén stratégiák (Ploeg, és mtsai., 2000; Shucksmith, 2000; Ward, 2002; Murdoch, 2000). Az Európai Unióhoz való csatlakozás által elérhető pályázati források lendületet adtak olyan projektek megvalósításának, amelyek a hagyományok újjáélesztését, a történelmi múlt reprezentációját képező tárgyi és térbeli elemek restaurálását, rekonstruálását célozták meg. A témával foglalkozó társadalomkutatók és kulturális szakemberek szakmai diskurzusa az ilyen jellegű projektek központi elemét képező, közös történelmi és kulturális elemek fejlesztéspolitikában való alkalmazhatóságát hangsúlyozza, mint például a hagyományok, történelmi helyek, emlékművek, ünnepek, folklór (Ray, 1998). A Felcsík kistérségben ezek a lokális identitás meghatározó elemei, amelyek a kistérségben végbemenő, nagyobb társadalmi és gazdasági változások hatására eltérő módon és mértékben nyilvánultak meg. A rendszerváltás utáni első évekre tehető a közösség lokális identitásának identitás-újraértelmezési előzménye, vagyis azok a kisebbségi törekvések, amelyek során a terek bizonyos részei szimbolikusan felértékelődtek, közös eszmék, jelképek jelentek meg, amelyek a fejlesztéspolitikában egyre nagyobb szerepet kapnak. A lokális identitás által meghatározott társadalomszerveződés, valamint a hozzá kapcsolódó helyi történelem, helyi értékek nem csak a Felcsík kistérség, hanem Székelyföld szintjén is értelmezhető, endogén erőforrást jelentenek.

A Felcsík kistérségben a lokálisnál nagyobb téralapú identitásstruktúra létrehozásában és működtetésében a térségi elitek szerepe meghatározó. A lokális identitás és a vidékfejlesztés közötti összefüggések egyik ágense a vidéki elithez tartozó szereplőcsoport, amely fejlesztési irányokat határoz meg, döntéseket hoz, helyi kezdeményezéseket valósít meg, ezáltal van hatással a helyi társadalom működésére. A kistérség fejlesztéspolitikai folyamatainak megértése szempontjából, a társadalomtörténeti előzmények, fejlesztési lehetőségek, projektek és helyi kezdeményezések mellett, szükséges a vidéki elit sajátosságainak, és a helyi elitszerepeknek a vizsgálata is. Annak az elemzése, hogy a vidéki elitek tevékenységéhez szorosan kapcsolódó lokális identitás, tudáshasználat, együttműködés

hogyan erősíti a társadalmi tőkét, és ez milyen összefüggésben van a kistérség fejlesztési folyamataival.

Dolgozatomban az alábbi kutatási kérdésekre keresem a választ:

1. Milyen újraértelmezési előzményei vannak a Felcsík kistérségben a lokális identitásnak? A lokális identitásnak van-e szimbolikus, nemzeti szocializációs, vagy gazdasági szerepe?
2. Milyen szereplők és szereplőcsoportok tartoznak a projektosztályhoz? A vidékfejlesztési folyamatokban milyen intézmények és más szereplők játszanak központi szerepet?
3. Milyen a fejlesztési folyamatok kulcsszereplőinek a tudáshasználata és tudásmenedzsmentje?
4. A vizsgált térség vidékfejlesztési folyamatainak kulcsszereplői rendelkeznek-e egységes fejlesztéspolitikai elképzelésekkel? Van-e a térségre általánosan jellemző, fejlesztéspolitikai modellálási lehetőség?
5. Milyen a hatása az intézmények és szereplők együttműködési sajátosságainak a kistérségi identitás állapotára és erősítésének az esélyeire?

A fejlesztési folyamatok kulcsszereplőivel készített interjúk segítségével értelmezem a helyi önkormányzatokon belül működő, vagy azokkal szoros kapcsolatban álló szereplők, akciócsoportok sajátosságait, tudáshasználatát, együttműködési hajlandóságát, lokális identitását, amely egyaránt jelölhet lehetőségeket és korlátokat a nagyobb régió, a Székelyföld regionális fejlesztésére vonatkozóan is.

A témához kapcsolódó kutatási kérdések megválaszolása és a feltételezések helytállóságának megvizsgálása érdekében, a releváns szakirodalmi megközelítések bemutatása után elemzem a disszertációban a Felcsík kistérség társadalomtörténeti sajátosságait, a tudáshasználat és fejlesztéspolitikai narratívák szerint meghatározott elittípusokat, a településközi együttműködések ideáltípusait, illetve az elit lokális identitásának a szerkezetét.

A lokális identitás és a vidékfejlesztés közötti összefüggések témakörét azért fontos elemezni a Felcsík kistérségben, mert a kistérségi társulás létrehozástól számított közel két évtized során a globális folyamatok hatása, valamint a forrásbevonási és fejlesztési programok tervezési és kivitelezési gyakorlata igazolta azt a korábbi vélekedést, amely szerint a települések számára az együttműködés, illetve együttműködési keretek működtetése hasznos. Ennek ellenére az erős, településszintű identitásszerkezetek sok esetben fékezik a nagyobb léptékű, térségi és regionális integrációs folyamatokat.

II. Az alkalmazott módszerek vázolósa

Kutatásom kiemelt módszere a **félig strukturált interjúk** készítése vidékfejlesztési folyamatok kulcsszereplőivel. Az interjúalanyok tevékenységi területétől függően az interjúkérdések néhány aspektusát személyre kellett szabni, de összességében, minden esetben négy kérdéscsoport szervezte a beszélgetéseket:

1. **Általános kérdések az interjúalanyról és a településről**, amely során a munkahelyi és közéleti funkció mellett rögzítésre kerültek a tevékenységek, együttműködések, a település/térség életében fontos szerepet betöltő helyek, események, sajátosságok, nehézségek, változások.

2. **Szervezetekkel, partnerségekkel, fejlesztésekkel kapcsolatos álláspontok kifejtése**, amely során a szervezeti szintű együttműködésekre, a térségben aktív és kevésbé aktív településekre, jelentősebb fejlesztésekre kérdeztem rá.

3. **A cselekvés lehetősége** dimenzió esetében az egyén, illetve szervezete fejlesztésekre gyakorolt befolyásával kapcsolatos álláspontok kerültek rögzítésre, valamint a megvalósított tevékenységekkel, projektekkel kapcsolatos nehézségek, problémák.

4. **Az elképzelések, vágyak** megfogalmazásának rögzítését a település/térség fejlődésével kapcsolatos elképzelések és a konkrét tervek kifejtése tette lehetővé.

Az interjúk átlagos időtartama 40 perc.

Dolgozatomban a kutatási kérdések megválaszolása érdekében **kontrollcsoport interjúk** elemzésének módszerét alkalmazom. A célcsoport: a székelyföldi térség vidékfejlesztési folyamatainak kulcsszereplői, különösképpen a helyi önkormányzati vezetők és alkalmazottak, valamint fiatal, pályázatok megírásához értő szereplők, városról vidékre költöző értelmiségiek, civil szervezetek képviselői, véleményhordozók (20 db. interjú). Az interjúk a csíkszeredai KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások központjának keretén belül készültek és a doktori kutatási témához és kérdésekhez kapcsolódó másodelemzésük nagymértékben hozzájárult az eredmények értelmezéséhez.

Kutatásom további módszere a **résztevő megfigyelés**, amelyet az interjúkészítés során, az interjúalanyok által említett helyszínek felkeresésekor, illetve a térség rendezvényein, fontosabb eseményein való részvétel során alkalmazok. A módszer célja az interjúzás során kapott eredmények értelmezésének elősegítése. Az adatfelvételi időszakban

az interjúkon kívül több alkalommal volt lehetőségem beszélgetni helyi emberekkel. Habár a beszélgetések nem egy előre eltervezett struktúrát követtek, hasznos információkkal szolgáltak az interjúk adatfelvételek megtervezésében és az eredmények értelmezésében.

Dokumentumelemzéssel az 1989. december 23-tól *Hargita Népe* napilap 1990-1995 között megjelenő lapszámait tanulmányoztam: egy előre megszerkesztett adatlap segítségével olyan újságcikkeket kerestem, amelyek témájuk jellegéből adódóan szimbolikus térfoglalásra utalnak. Az adatlap segítségével lejegyeztem az újságcikk szerzőjének nevét, valamint információkat kerestem az érintett településről, az újságcikk típusáról, címéről, témájáról, illetve a kulcsszavakról. A kutatás során az újságcikkeket adattáblában összesítettem, amelyhez egy fényképsorozat is társul. A módszer révén sikerült azonosítani a szimbolikus térfoglalási folyamat helyi/regionális jellegének megerősödését, egyedi jellemzőket, illetve a számszerűsítés rálátást biztosít a jelenség dimenzióira. Szimbolikus térfoglalás alatt azokat a Hargita megyei eseményeket értem, amelyek közvetett, vagy közvetlen módon meghatározták az ott található Felcsík kistérség közösségének rendszerváltás utáni hangulatát, ünneplési, megemlékezési, térbirtoklási gyakorlatát. Ezek közé tartoznak az iskolanévadási ünnepségek, emlékműállítások, településtábla állítások, templomépítési és restaurálási munkálatok, nemzeti jelképek használata, szimbolikus közéleti beszéd, a történelmi múlt eseményeit felidéző ünnepségek, középületek birtoklása, de azok a kisebbségi kezdeményezések is, amelyek elsősorban a Romániai Magyar Demokrata Szövetség képviselte révén a magyar anyanyelvű oktatáspolitikai befolyásolását célozták meg.

Dokumentumelemzés révén továbbá elemeztem a következőket:

- Interneten elérhető statisztikai adatok.
- Megyei és regionális fejlesztési dokumentumok: Felcsík Fejlesztési Stratégia (2007-2014), Hargita megye általános fejlesztési stratégiája (2015-2020), Hargita megye ifjúsági stratégiája (2015-2020), Kulturális stratégia (2013-2020), a dánfalvi Petőfi Sándor Általános Iskola fejlesztési és újrapozícionálási terve (2016).
- A KAM-Regionális és Antropológiai Kutatások Központjának térségre vonatkozó korábbi tudományos kutatásai, adatbázisai és fejlesztéspolitikai elemzései.

III. Az eredmények tézisszerű felsorolása

A székelyföldi Felcsík kistérségben az elitszerepekhez, és az vidéki elitek tevékenységéhez kapcsolódó lokális identitás, tudáshasználat, együttműködés összefüggését a társadalmi tőke erősítésével, valamint a kistérség fejlesztési folyamataival az eredmények alábbi összegzése szemlélteti:

- A lokális identitásnak szimbolikus újraértelmezési előzménye van a vizsgált térségben, amely értelmezhető a szociális reprezentáció-elmélet, illetve az identitásteremtés, a szociális identitás-elmélet szempontjából. A lokális identitást ilyen értelemben meghatározzák a rendszerváltás után felerősödő szimbolikus térépítési folyamat sajátosságai: a csoport közös tudásának, hagyományainak megjelenítése a térben emlékművek, szimbólumok, nemzeti jelképek használata révén. Ez a szimbolikus térfoglalási gyakorlat napjainkban is meghatározó funkcióval bír a közösség önmeghatározásában, a fejlesztésekről szóló diskurzusokban és ilyen értelemben a fejlesztési folyamatokban is.
- A vizsgált térség vidékfejlesztési folyamatainak kulcsszereplői körében nem egységes a fejlesztéspolitikai tudás és elittípusokat lehet beazonosítani az általános tudás jellege, a fejlődési folyamatok ismerete és befolyásolása, a projektek megvalósítása, döntések, fejlődőképesség és nyitottság az új ismeretekre, valamint az együttműködéshez való viszonyulásmód alapján. A célcsoport tudáshasználatának, együttműködéseinek és lokális identitáskomponenseinek elemzése a szereplőcsoport komplexitására hívta fel a figyelmet. Fontos megjegyezni, hogy bár a szereplők és a fejlesztéspolitikai narratívák sokfélesége miatt nem beszélhetünk a térségre általánosan jellemző fejlesztéspolitikai modellről, az interjúelemzés nem igazolta a stratégiai elképzelések és a településközi együttműködésekre való nyitottság teljes hiányát. Ilyen értelemben a szereplők közötti tudásinterakció fejlesztéspolitikai lehetőségként értelmezhető. Felcsík kistérségben jelenleg a kistérségi szintű együttműködési keretek nem megfelelő alkalmazása, a településközi együttműködések feltételekhez való rendelése és ennek következtében a pontszerű fejlesztések jellemzik a fejlesztéspolitikai gyakorlatot.
- A kutatás másik fontos eredménye az, hogy az elittípusok által meghatározott vidékfejlesztési tevékenységben nem különül el a munkahelyi szerep és a magánélet, tehát a fejlesztésekről alkotott véleményt nagymértékben meghatározza a munkahelyi szerep és a beszédkörnyezet. Ezt a kutatási eredmények számos ponton igazolták: a munkahelyi és a magánéleti szerep egymással szoros összefüggésben határozza meg a

fejlesztésekről, település sajátosságairól, konfliktusokról alkotott narratívákat. Ennek következményeként a fejlesztési döntésekben nagy szerepe van a személyes érdekeknek, a személyes pozíció megerősítésének, valamint a mennyiségi szempontoknak (megvalósított projektek száma és az elnyert összegek nagyságrendje). A mennyiségi szempontok fontosságát az interjúalanyok narratívái mellett a térségi nyilvánosságban (elektronikus és nyomtatott sajtó) megjelenő diskurzusok is igazolják.

- A településközi együttműködésekéről szóló narratívák ideáltípusai együttműködési esélyeket és korlátokat jelentenek a kistérség tervezhető fejlesztésében. A fejlesztéspolitikai gyakorlatban ezeknek az ideáltípusoknak sokkal nagyobb jelentőségük van, mint a településközi együttműködések keretét képező kistérségi társulási formáknak. Ilyen értelemben tehát a településközi együttműködésekéről szóló narratívák ideáltípusai, a fejlesztési stratégiák részét kellene képezzék.
- A lokális identitás és a települések működésének társadalomtörténeti sajátosságai, valamint a fejlesztési szereplők identitáskomponenseinek elemzése azt igazolta, hogy a térségben erős a településszintű és a nagyobb léptékű (megyei, csíki, székelyföldi) identitás. A kistáji (kistérségi) identitás szerkezetek kevés esetben társulnak fejlesztéspolitikai elképzelésekkel és konkrét projektekkel. Mivel a témához kapcsolódó szakirodalom a lokális identitások alakíthatóságát igazolja, a vizsgált kistérség számára a közös identitás kezdetleges formája fejlesztési lehetőséget is jelent.

A kutatás eredményei arra hívják fel a figyelmet, hogy egy kistérség közösségének lokális identitása összefüggésben van a helyi szereplők attitűdjeivel, kapcsolatrendszerével és tevékenységeivel, ilyen értelemben a fejlesztési irányokkal és eredményekkel. A vizsgált térségben a rurális elit társadalomra gyakorolt hatása jelentős. Ebből adandóan az elit narratívák, és azon belül a tudáshasználat, a településközi együttműködésekhez való viszonyulás, illetve a helyi identitás különböző aspektusainak elemzése kiindulópontot jelent az elitszerepek, valamint az elitszerepek által meghatározott helyi fejlesztési folyamatok megértésében. A vidéki térségek globális szinten történő fölértékelődési folyamata a vizsgált térségre is hatással van. Ez elsősorban a fejlesztési folyamatokat irányító kulcsszereplők narratíváiban, fejlesztési elképzeléseiben nyilvánul meg. A kutatásban elemzett kistérségi társulás kereteiben épülő lokális identitás, bár a településeket irányító rurális elit kezdeményezéséhez kapcsolódik, nem értelmezhető a globális hatások, a román

intézményrendszer átszervezésének, valamint az EU előcsatlakozással előtérbe kerülő forrásbevonási gyakorlatnak a meghatározó szerepe nélkül.

A kutatási eredmények arra hívják fel a figyelmet, hogy a lokális identitás környezeti, gazdasági és kulturális sajátosságok szerint meghatározott, amely térségenként, térbeli egységenként nagyon eltérő lehet. Amennyiben a lokális identitást fejlesztéspolitikai összefüggésekben értelmezzük, nem lehet figyelmen kívül hagyni a fejlesztési folyamatok kulcsszereplőinek – a vizsgált térség esetében a rurális elit – sajátosságait, tevékenységét. A Felcsík Kistérségi Társuláshoz hasonló jogi és adminisztratív szerveződések kizárólag a lokális identitásszerkezetek, a rurális elit sajátosságainak ismerete és fejlesztési stratégiákban való figyelembe vétele mellett működhetnek megfelelően. Mivel a hátrányos vidéki térségek települései számára az együttműködés, illetve együttműködési keretek kialakítása létfontosságú, érdemes stratégiákat kidolgozni az erős lokális szerkezetek által fékezett integrációs folyamatok irányítására. Ehhez az elitszerepek működésének és a lokális identitásszerkezetek sajátosságainak elemzése egy hatékony eszköz lehet.

Vidékfejlesztési szempontból a székelyföldi Felcsík kistérséghez hasonló zárt közösségek esetében ennek a megközelítésnek kiemelt jelentősége van, és azt jelzi, hogy a nélkülözhetetlen anyagi források mellett, ugyanolyan (vagy még nagyobb) fontossága van a helyi szereplők sajátosságainak és az endogén erőforrásoknak. A fejlesztési folyamatokat irányító kulcsszereplők tehát gondolkodásmódjukkal, tudásukkal, térhez való viszonyulásukkal meghatározzák a társadalmi tőke erősítését, a fejlesztési folyamatban korlátozó és serkentő tényezőket, és ilyen értelemben az alkalmazható fejlesztéspolitikai stratégiákat, a lokalitás különböző szintjein. A disszertációban szereplő szakirodalmi elemzéssel és a kutatási eredmények bemutatásával ennek a gondolatmenetnek az igazolásához járultam hozzá.

A székelyföldi térségben a lokális identitás és a rurális elitszerepek elemzése és fontossága még nem került előtérbe, ami fejlesztési szempontból egy kihasználatlan lehetőséget jelent. A kutatás egyik továbbgondolása lehetne az alkalmazott elemzési módszer tesztelése Székelyföld más tájegységeiben, vagy akár a Székelyföld szintjén.

Nyilvántartási szám: DEENK/322/2019.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Sárosi-Blága Ágnes
Neptun kód: SQFCNX
Doktori Iskola: Humán Tudományok Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10046149

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (3)

1. **Sárosi-Blága, Á.**: Helyi fejlesztési lehetőségek.
In: Projektek - Helyek - Innovációk. Szerk.: Sárosi Blága Ágnes, Székely Kinga, Státus Kiadó, Csíkszereda, 34-50, 2016. ISBN: 9786066610476
2. **Sárosi-Blága, Á.**: Projekt osztály és helyi fejlesztés.
In: Projektek - Helyek - Innovációk. Szerk.: Sárosi Blága Ágnes, Székely Kinga, Státus Kiadó, Csíkszereda, 11-18, 2016. ISBN: 9786066610476
3. **Sárosi-Blága, Á.**: Szimbolikus térfoglalási cselekvések "Ieltára" Felcsík kistérségben az 1989-es rendszerváltást követő időszakban (a Hargita Népe c. napilap 1990-1995 közötti anyagai alapján).
In: Terek, intézmények, átmenetek. Szerk.: Fedinec Csilla, Balassi Intézet Márton Áron Szakkollégium, Budapest, 427-445, 2015, (Határhelyzetek, ISSN 2064-3918 ; 8.) ISBN: 9786155389559

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (2)

4. **Sárosi-Blága, Á.**: A rurális elit téralapú identitás-szerkezetének elemzése egy székelyföldi térségben.
Metszetek. 8 (2), 32-49, 2019. EISSN: 2063-6415.
DOI: <http://dx.doi.org/10.18392/metsz/2019/2/3>
5. **Sárosi-Blága, Á.**: Szimbolikus helyek, cselekvések szerepe a székelyföldi Felcsík kistérségben.
Metszetek. 4 (1), 56-64, 2015. EISSN: 2063-6415.
DOI: <http://dx.doi.org/10.18392/metsz/2015/1/4>

Magyar nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (2)

6. **Sárosi-Blága, Á.**: Együtt, vagy külön? A településközi együttműködésekéről szóló diskurzusok elemzése egy kistérség példáján.
Fórum Társadtud. Szle. 20 (2), 61-74, 2018. ISSN: 1335-4361.

7. **Sárosi-Blága, Á.**: Rurális elitek fejlesztésekhez való viszonyulása egy székelyföldi térségben.
Pro Sci. Ruralis. 4, 171-179, 2016. ISSN: 2457-9068.

További közlemények

Magyar nyelvű könyvek (3)

8. Szerk. Biró, A. Z., Laczkó-Albert, E., **Sárosi-Blága, Á.**: Beruházás és/vagy közösségépítés: A helyi fejlesztés mintázatai Gyergyóremetén. F&F INTERNATIONAL, Gyergyószentmiklós, 284 p., 2019. ISBN: 9786069810910
9. Szerk. Biró, A. Z., Burus-Siklódi, B., **Sárosi-Blága, Á.**: Duális képzés: Értelmezések, tervek, gyakorlatok. Alutus, Csíkszereda, 124 p., 2016. ISBN: 9789737875877
10. Szerk. Biró, A. Z., **Sárosi-Blága, Á.**: Társadalomtörténet és helyi fejlesztés: Műhelykonferencia, Szépvíz, 2014. október 17. Státus Kiadó, Csíkszereda, 135 p., 2015. ISBN: 9786066610421

Magyar nyelvű könyvrészek (10)

11. **Sárosi-Blága, Á.**: Digitális társadalmi innováció - vidéki térség.
In: Digitális agrárium - székelyföldi innováció : Az agrárium digitalizációjának térségi környezete. Szerk.: Biró A Zoltán, Magyar Ferenc, Státus Kiadó, Csíkszereda, 71-86, 2019. ISBN: 9786066610926
12. Biró, A. Z., **Sárosi-Blága, Á.**: Beágyazódás vagy marginalizálódás? Szempontok a székelyföldi innovatív agrárvállalkozások vizsgálatához.
In: Kísérlet vagy modell? Az agrárinnováció, mint székelyföldi fejlesztési paradigma. Szerk.: Biró A. Zoltán, Magyar Ferenc, Státus Kiadó, Csíkszereda, 56-96, 2018. ISBN: 9786066610803
13. **Sárosi-Blága, Á.**: Kiindulópontok a média és internet szocializációs szerepének elemzéséhez székelyföldi középiskolások körében.
In: Kínálatok és választások : A média hatása a gyermekekre és fiatalokra. Szerk.: Biró A Zoltán, Bodó Julianna, Státus Kiadó, Csíkszereda, 62-87, 2018.
14. **Sárosi-Blága, Á.**: Szakirodalmi szempontok a társadalmi beágyazódás elemzéséhez.
In: Kísérlet vagy modell? Az agrárinnováció, mint székelyföldi fejlesztési paradigma. Szerk.: Biró A. Zoltán, Magyar Ferenc, Státus Kiadó, Csíkszereda, 40-55, 2018. ISBN: 9786066610803
15. **Sárosi-Blága, Á.**: Digitális kompetencia az oktatásban: Kihívás, nehézség vagy lehetőség?
In: Pedagógiai kutatások a Kárpát-medencében : II. Kárpát-medencei Oktatási Konferencia: Tanulmánykötet. Szerk.: Tóth Péter, Simonics István, Duchon Jenő, Varga Anikó, Óbudai Egyetem, Budapest, 269-281, 2017. ISBN: 9789634490265

16. **Sárosi-Blága, Á.**: Innováció, társadalmi beágyazódás, vidékfejlesztés.
In: A generációváltás esélyei : Agrárvállalkozók innovatív szerepe a székelyföldi térségben.
Szerk.: Biró A. Zoltán, Magyar Ferenc, Státus Kiadó, Csíkszereda, 40-51, 2017. ISBN: 9786066610674
17. **Sárosi-Blága, Á.**: Munkavállalási attitűdök az internetezés és az IKT eszközhasználat mértékének tükrében.
In: Internet az iskolában, internet a családban. A média hatása a gyermekekre és fiatalokra.
Szerk.: Biró A. Zoltán, Bodó Julianna, Státus Kiadó, Csíkszereda, 154-159, 2017. ISBN: 9786066610766
18. **Sárosi-Blága, Á.**: Agrárjellegű vállalkozások jelentősége vidéki térségben.
In: Agrárinnováció-térségi esély : Fiatal gazdák a székelyföldi térségben. Szerk.: Biró A. Zoltán, Magyar Ferenc, Státus Kiadó, Csíkszereda, 57-65, 2016. ISBN: 9786066610490
19. Biró, A. Z., **Sárosi-Blága, Á.**: A média- és internethasználat változása egy székelyföldi korcsoport példáján.
In: Internet - iskola - anyanyelv : A média hatása a gyermekekre és fiatalokra. Szerk.: Biró A. Zoltán, Bodó Julianna, Státus Kiadó, Csíkszereda, 9-48, 2016. ISBN: 9786066610537
20. **Sárosi-Blága, Á.**: Tények és kihívások az információs-kommunikációs technológiák oktatási integrációjában.
In: Internet - iskola - anyanyelv : A média hatása a gyermekekre és fiatalokra. Szerk.: Biró A. Zoltán, Bodó Julianna, Státus Kiadó, Csíkszereda, 49-61, 2016. ISBN: 9786066610537
- Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (2)
21. **Sárosi-Blága, Á.**, Silló, Á.: Önkéntesség és közösségfejlesztés a székelyföldi térségben.
Kult. Köz. 3, 61-71, 2017. ISSN: 0133-2597.
22. **Sárosi-Blága, Á.**: Egy Székelyföldön szerveződő kiscsoport sajátos munkamigrációja Németországba.
Metszetek. 3, 153-170, 2014. EISSN: 2063-6415.
- Magyar nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (5)
23. **Sárosi-Blága, Á.**: A vezetés, mint fejlesztési lehetőség és eszköz vidéki iskolákban.
Pro Sci. Ruralis. 3 (1), 43-51, 2018. ISSN: 2457-9068.
24. Biró, A. Z., **Sárosi-Blága, Á.**: A pedagóguspályával kapcsolatos viszonyulásmódok elemzése a Hargita megyei pedagógustársadalom példáján.
Pro Sci. Ruralis. 2 (3-4), 65-78, 2017. ISSN: 2457-9068.
25. **Sárosi-Blága, Á.**: Iskola és térségi pozicionálás egy székelyföldi térségben.
Pro Sci. Ruralis. 2 (1), 156-165, 2017. ISSN: 2457-9068.
26. **Sárosi-Blága, Á.**: LEADER: eredmények és problémák helyi szinten. Utánközlés nyelvi változat,
Erdélyi Társad. 14 (1), 241-243, 2016. ISSN: 1583-6347.

27. **Sárosi-Blága, Á.**: Munkavállalás és attitűd: a fiatalok munkaadókkal szembeni elvárásai

Székelyföldön.

Pro Sci. Ruralis. 1 (1), 59-71, 2016. ISSN: 2457-9068.

Idegen nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (1)

28. **Sárosi-Blága, Á.**: LEADER: results and problems at local level.

Socio.hu. 3, 183-186, 2015. EISSN: 2063-0468.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2019.09.17.

